

El valor del nom propi en la literatura: el contingut onomàstic de *Summa kaòtica*, de Ventura Ametller

ANNA-MARIA CORREDOR PLAJA

Ben modesta és la meua aportació a aquest Col·loqui d'Onomàstica Valenciana, ja que he preparat una comunicació que es basa en el contingut d'una obra d'un autor empordanès, (Pals, 1933) amb la qual he volgut fer una sèrie de reflexions entorn del valor que pot tenir l'onomàstica en un text literari.¹ Tanmateix, s'ha de dir que part de l'acció de *Summa kaòtica* passa a la taverna de can Mercader, de Pals (Baix Empordà), lloc de trobada habitual i dispesa per als plantadors d'arròs valencians (alguns d'Algemès!) que cap als anys 50 s'hi van començar a traslladar temporalment per treballar en els camps de conreu. Però la taverna d'en Mercader, anomenada per l'autor la Gran Taverna-Caverna o la Taverna Bàquica, existia força abans, i així, en la novel·la és l'escenari freqüentat pels anomenats Fills de la Gran Bóta o Germans de la Botella Inspiradora, que hi cel·lebraven tertúlies i discussions entre els anys 1933 i 1939, que és quan transcorren els fets narrats.

1. Profusió de noms

Summa kaòtica, sàtira antifeixista, sorprèn des del començament pel seu contingut onomàstic, abundant i molt variat; tant és així, que ja en el pròleg (Ametller 1986: 6-9), Valerià Pujol considera que és un element destacable: prenent com a referència Valle-Inclán, Pujol parla de l'emascarament dels noms i de la deformació que pateixen els personatges, cosa que els fa guanyar una nova dimensió. Segons Pujol, «aquest fenomen s'esdevé tant en els noms

---

¹ Diversos articles publicats al *SOBI* han demostrat la importància que certs autors donen a l'onomàstica. L'objectiu del present treball és aportar un exemple més que confirma la intencionalitat dels noms propis en la literatura.

de lloc com en els noms de persones i això fa que en certa mesura la *Summa kaòtica* sigui també una novel·la en clau, una clau molt localista».

Aquesta observació és totalment certa: el lector s'adona de bon principi que el mateix títol del llibre anuncia una certa transgressió; el que no s'imagina és que la transgressió es realitzarà a través de l'onomàstica. Recorrent a recursos com ara la metàtesi, l'autor transforma de tal manera alguns noms de lloc i de persona, que difícilment un lector allunyat del context de creació de l'obra pot arribar a esbrinar. Per posar uns exemples: no és fàcil deduir que el doctor Salinom no és altre que el doctor Molinas o que l'escola conventual de Sofos de Sephirag és en realitat el col·legi dels germans de la Salle (els Fossos) de Figueres. Com ho assenyala M. Àngels Vidal (1995: 95): «els noms inventats tenen sovint una funció crítica o lúdica. Tots els autors satírics i els humoristes han aprofitat aquest fàcil recurs, especialment en antropònims (descriptius, irònics, metafòrics o metonímics, deformacions ridícules...) però també en topònims». En definitiva, el que l'autor pretén amb aquest tipus de noms és provocar la reacció del lector, impactar-lo amb un efecte còmic, que mira d'expressar amb la forma o amb el contingut del text.

2. Jocs onomàstics

A *Summa kaòtica* observem que, de vegades, a partir de noms reals, l'autor es recrea en la sonoritat de les paraules i el text esdevé pur joc estètic. Cito² a continuació un fragment molt il·lustratiu d'aquest fenomen, que correspon al moment del bateig del protagonista i on es pot comprovar el joc lingüístic i l'efecte còmic que s'origina a partir del nom Bonaventura:

Un moment de dubte... Xiuxiueig: —¿Quin nom li posarem? —preguntà el Gran Sacerdot.

—Benaventurat —deia el Padrí-Feudal-Romanitzat.

—Malaventurat —cridaven els dimonis grocs.

—Bonaventura —imposava el Gran Sacerdot.

—Malaventura —cridaven els dimonis verds.

—Benjamí —deia un àngel ros i fi.

—Protomorphus – Anamorphus —deia la Peppus en llatí.

Impertorbable, el gran Sacerdot – Sant Joan – Francesc – Francisco omplia la curculla d'aigua i deia: —Benaventurat Bonaventura Benjamí, Protomorphus-Anamorphus, Meiamorphus, Empíricus, Antiphormus, jo et batejo en nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant. (Ametller 1986: 31).

Un altre exemple de l'explotació de la llengua com a matèria fònica és l'enumeració següent: «...amb l'estol dels Xaus, Xeus, Xius, Tatarots, Tatarets, Tatarits, Perrots, Trampelis i Manics» (ibid.: 108). Alguns d'aquests sobrenoms encara són vigents avui: és en funció dels noms existents que n'han estat inventats d'altres per fer la tirallonga de sons volguda.

Una altra sèrie de malnoms:

En Lloca, en Desmamànecs, en Matacristos, en Cagaolles, en Pixacalces, en Penjafrares, en Pelamonges, en Capatrons, en Menjallamps, en Giravents i tot un llarg etcètera de coixos,

² En tots els fragments citats s'ha respectat la grafia i els signes de puntuació de l'obra original.

bornis, tarats i epilèptics.

I, a l'últim, en Pesolet, nan-rei de la requincalla. (ibid.: 109).

Observem que dels 11 noms que apareixen en aquesta sèrie, 9 presenten la mateixa estructura: verb en tercera persona del singular + substantiu plural; observem també que els altres dos noms, el que obre i el que tanca la sèrie, no són compostos.

Al llarg del text, es pot comprovar que la recerca d'al·literacions és constant: «en Quintana veu de campana; en Pep Mercader, el taverner i na Lola-rubeniana, sa germana...» (ibid.: 108), «en Marcel-lí del Violí» (ibid.: 106), «el Carlí Leporí» (ibid.: 110), «es deia Francesc. (O Francisco per aconseguir el Fisco)» (ibid.: 29), «l'Esmolet esmolat» (ibid.: 55), «el Noi-Enric enrinxolat, enclenxinat, embrillantinat, vestia de milicià davant una copa de conyac. I els Lluerts, de la tribu dissident, enlluernats feien lluernes amb les dents» (ibid.: 105), «la Beva ballava; picava de peus» (ibid.: 105), «Enric, enriolat i somrient » (ibid.: 155), «En Llepès i en Llipes feien un bagul. En Llapes feia les tapes i en Llepès el cul» (ibid.: 176). Són només alguns exemples.

Un xic més enrevesat semànticament és el nom d'un personatge que en l'obra s'anomena la Curandera dels sards. Res a veure amb els habitants de Sardenya. Si aquest personatge és anomenat així és perquè, efectivament, en un mas anomenat Sardó, hi vivia una dona, molt coneguda encara avui, que tenia la virtut d'alleujar certs mals. És doncs en la similitud formal de l'antropònim Sardó amb el nom comú "sard" que s'ha de buscar l'origen d'aquest nom propi; no hi ha dubte que ens trobem davant d'un cas que il·lustra la clau localista en què està escrit el relat.³

El contacte amb el castellà i la dèria per traduir noms de persona i de lloc també es reflecteix en alguns noms com: Maria de los Huevos (Maria Dous), Palacio Torcido (Palau-sator), Cincoclavos (Cinc claus), Ultratumba (Ultramort), etc. En altres noms, s'imiten sons d'altres llengües, com ara el llatí (Nemesius, Anamorphus, Peppus), el francès (Monsieur Fru-frú), l'alemany (Hhaannusseenn-Xxaarriinnaa, Rauxesland), l'anglès (Peter Whit o Peter Weis o Pere Blanc, Miss Spring), etc. Amb aquests pocs exemples es pot comprovar que la forma del text és totalment significativa, ja que contribueix a l'efecte còmic o ridiculitzador que persegueix l'autor.

Com en qualsevol text que reproduïx el llenguatge col·loquial, es troben una gran quantitat d'hipocorístics: na Loli o Lolita, na Kika, na Kima, Pep, Met, Vicentet, Ciset, Quim, etc. Cal remarcar igualment l'ús de la lletra K, que ja és present en el títol, i que trobem escrita en alguns noms com si hagués de servir per expressar amb més contundència el so oclusiu.

3. Funció dels noms propis

No és corrent trobar malnoms en fonts escrites, almenys sobrenoms d'aquells que han estat creats realment i de manera expressa per designar un individu reflectint algun tret del seu

---

³ El mas Sardó no és esmentat en l'obra, però en canvi hi apareix el mas dels Julius, que fàcilment s'identifica amb can Juriol, situat a tocar i on vivia realment un individu anomenat Nemesi, inspirador de l'obra.

caràcter, del seu aspecte físic o alguna circumstància especial que ha viscut i que l'ha marcat. I encara menys corrent és trobar en forma escrita el seu significat, no el lèxic, sinó el que deriva de tot el context en què han estat creats i que els fa únics.⁴ Emili Casanova (2000: 20), subratlla precisament la dificultat que suposa fer l'estudi històric de qualsevol tipus de malnom, i manifesta: «Suplir esta mancança només la veig possible, a més de documentació administrativa o sacramental –que esporàdicament arpleguen malnoms–, amb el buidatge sistemàtic dels noms populars que apareixen en les obres literàries i especialment en les de finalitat més popular i satírica...». Així doncs, un primer valor que trobaríem per a bona part dels renoms de *Summa Kàdica* és el de transmetre un patrimoni popular, fet de mots orals i efímers. Al mateix temps, des del moment en què els sobrenoms prenen la forma escrita, agradi o no, queden fixats, i això els farà perdurar en la memòria col·lectiva: ¿qui es recordaria d'en Met Xerraire, o del noi Bevu, o dels Patrats, morts d'ençà un grapat d'anys, si algú no els hagués immortalitzat convertint-los en personatges d'una narració? Tots sabem que el destí dels malnoms, si no es recuperen a temps i s'escriuen en alguna banda, és desaparèixer (les consignes de Moreu-Rey als arplegadors de malnoms per al seu recull de tots conegut,⁵ del tipus “pregunteu, escolteu, apunteu”, no eren en va).

Un altre valor que es pot atribuir als noms propis, és el de recrear un espai concret del territori. Faig servir expressament el terme recrear perquè molts topònims, com passa amb els noms de persona, apareixen transformats (l'avinguda d'en Cagarra de ben segur correspon al carrer Enginyer Algarra i el mas del Raig deu ser el mas de la Font) o són inventats; ara bé, un cop que s'ha desxifrat (cosa que no és gens difícil si es llegeix el pròleg) que el nom de Poel correspon a Pals, trobem tota una sèrie de llocs reals que pertanyen al municipi o al seu rodal: noms de barris, carrers i altres vies de comunicació (els Arenals, els Masos, Samària, el carrer de l'Abeurador, la baixada de ca l'Espigol, el camí del Puig, el camí Ral...); noms de construccions (la Torre de les Hores, el Cafè de les Noies, la barraca de l'Avi Rajoler, la barraca d'es Rodonell, la casa Rufina...); orònims (el Caramany Gros, el Caramany Petit...); hidrònims (la bassa de la Gola, la riera Grossa, l'Estany...). Són noms autèntics, amb una funció ambientadora evident: fixem-nos en aquesta descripció de la panoràmica divisada des del Pedró:

I la ratlla blava intensa guanyava una altra vegada i seguia per darrera la immensa estora verda quadriculada, clapejada de miralls i de cases minúscules, ratllada per camins incerts i capriciosos.

—Allò és el Montgrí, el mar i les Medes... —deia el Barret de Rialles a cau d'orella—. I aquell munt de casalots amb una esglésiola, els Masos de Poel... Allí hi viu el teu padrí; a dins d'aquella casa amb arcs. (Ametller 1986: 49).

És clar, doncs, que hi ha un desig de marcar el lloc de l'acció amb topònims perfectament identificables i tot caracteritzant-lo amb personatges familiars per al lector. Al costat de noms forans (llocs més o menys allunyats o personatges històrics, religiosos, literaris), d'altres de transformats, i d'altres de totalment inventats, n'hi ha una bona colla de ben transparents: en el cas dels sobrenoms, transparents no només perquè s'entenen semàntica-

⁴ És el que MOREU-REY (1995, pàg. 47) anomenava “l'etiologia”, que definia com l'estudi de les causes i circumstàncies de creació.

⁵ *Renoms, motius, malnoms i noms de casa*. Barcelona: Millà, 1981.

ment, sinó perquè corresponen a individus de carn i os que van existir realment i que ja havien estat batejats en el dia a dia del poble. L'ús d'uns determinats noms propis pot respondre perfectament al desig de buscar la complicitat del lector en el desenvolupament de la història; els noms coneguts, que el lector és capaç d'identificar, el fan implicar molt més. En aquest sentit, bé es pot afirmar que l'onomàstica genera una mena d'interactivitat a un triple nivell: autor-text-lector.

Es pot dir que els noms propis són un dels recursos que l'autor utilitza per expressar la seva visió de les coses (és evident que no serveixen només per designar), però sobretot el que expressen és la seva creativitat: Nina-Serp esdevé Eva-Nina o Nina-Serpent-Eva (ibid.: 39), el senyor Pi, que toca el piano, esdevé el senyor Pi-Musical (ibid.: 53), Kamil-la i Anamorphus es converteixen en Anamor-Passek i Kami-Telka (ibid.: 178) quan decideixen imitar els dos gossos Passek i Telka, però Kamil-la pren també el nom de Kamil-la-Mostela, o Kamil-la-Gigí-Culuda, o Kamil-la-Tors-Nu, o encara, depenent del moment, Kamil-la-Voladora-Cul-Nu, o Gigí-Varvar, o Minni Gropa Fina. De vegades, llegint aquests reguitzells de noms, es té la impressió que els noms propis materialitzen la imaginació de l'autor.

4. La reflexió lingüística

M. Àngels Vidal (1995: 92) fa notar l'interès que molts autors posen en els noms propis: «Amb els noms propis s'hi recreen, s'hi entretenen, fan parar l'atenció al lector, comenten el nom, l'expliquen, en donen tota mena de detalls (de caràcter lingüístic i tot)». *Summa kaòtica* no és pas una excepció, per la sensibilitat onomàstica especial que s'hi percep.

És potser pel valor donat a l'onomàstica que trobem en el text algunes reflexions lingüístiques interessants. Per exemple, el fragment següent il·lustra clarament la idea que hi ha prenom masculins i prenom femenins i la idea que puguin ser o no intercanviables:

—¡Ai Verge Santíssima —crijà—. ¡Però si és un noi! ¡I li hem posat Carmeta!
Van córrer a la rectoria: —Senyor Rector la nena que hem batejat no és nena. ¡És un noi!
¡¡I li hem posat Carmeta!!!
Ho hem de resoldre. ¡¡¡Un home no pot anar pel món amb un nom així!!! (Ametller 1986: 44).

En un altre paràgraf, hi trobem una referència a les incongruències gramaticals que de vegades s'observen en el món dels malnoms:

...Primer el Gata, ara...

L'Anamorphus obria els ulls i parava les orelles amb una atenció desmesurada. Article masculí i nom femení: ¡El Gata! No sabia gramàtica però ja notava la inconcordància. (ibid.: 278).

Un exemple de formació de sobrenom femení: «na Rosa Rala-la dona d'en Ral» (ibid.: 48).

Igualment, quan a propòsit del malnom Lero llegim: «era el nom que el Patriarca donava a en Derius» (ibid.: 278), podem veure una al·lusió al fet que hi ha tants malnoms com batejadors i que un individu pot ser portador de diversos sobrenoms.

Una altra reflexió: «en Memesius o Nemesius o Demesius (sobre el nom encara no hi ha acord)...» (ibid.: 110); és una referència clara al caràcter d'ambigüitat o d'inconstància dels malnoms: en ser elements orals, de vegades pateixen transformacions fonètiques i poden coexistir diverses formes, totes vàlides.

La història del nom d'un penya-segat proper a l'illa Roja, apareix lligada a una facècia que l'autor explica amb tot detall, i acaba sentenciant: «Penya-segat que des d'aquesta data memorable porta el nom de Salt d'en Ribes».

A *Summa kaòtica*, es pot ben dir que els noms propis, a més de transmetre el valuós patrimoni que són els sobrenoms, són expressió de la subjectivitat, expressió del plaer de l'escriptura.

5. Bibliografia

- AMETLLER, V. *Summa kaòtica*. Pròleg de V. PUJOL. Barcelona: Laia, 1986.
- CASANOVA, E. "La literatura i les memòries com a font de l'estudi dels malnoms", *SOBI*. Vol. 81 (2000), p. 20-31.
- MARTÍ MESTRE, J. "Onomàstica i literatura popular. Topònims i antropònims en el teatre valencià del segle XIX". A: *Estudis de toponímia valenciana*. València: Denes: Universitat de València, 2000. P. 205-224.
- MOREU-REY, E. "Introducció a l'estudi del nom propi a la literatura", *SOBI*, Vol 29. (1987), p. 1-9.
- "Tipologia toponímica". A: *Materials de toponímia*. Vol. 1. València: Denes: Universitat de València: Generalitat Valenciana, 1995. P. 45-52.
- VIDAL COLLELL, M.A. "Toponímia i literatura". A: *Materials de toponímia*. Vol. 1. València: Denes: Universitat de València: Generalitat Valenciana, 1995. P. 89-100.

ANNEX. LLISTAT DELS NOMS PROPIS DE SUMMA KAÒTICA

Recollim en aquest annex tots els noms que apareixen en l'obra amb la grafia usada per l'autor: és un repertori de noms reals, deformats, inventats, històrics, literaris, locals o internacionals.

Antropònims

Abraham, n'Alexandre, l'Afinador de Rellotges de Sol, Alfons el Savi (o Alfons el Savi de Porqueres), Aliborommm (el mestre), Alom, Anamorphus (o el Petit de cal Marxant, o Anam), l'Àngel, Anne Fierling (o Mutter Courage), l'Aranya Negra, Ariadna, Arnau de Vilanova, n'Arthur (el flabiolaire), Asciltus, August Bertrand, Aracné, Arximandrita (el geperut), Asheverus, Azriel, Babeuí, la Bagassa Mercè (o la Bagassa Ambulant Mercè), Bac de Roda, Baià (o Babaià, l'agutzil), Bakunin, el Baró-gos, en Barrabàs (o Barrabast), el Bedoya, en Bergadà (o el Bergadà, que era de Vila Vella), en Berú, la Beva, Blanch, el Boix d'Anorix, en Bona-Tripa, Bonaventura, Borraxo (el capità), la Botifarrera (o Lola la Botifarrera), Boucher, Butzega (el senyor), la Bruixa Mercè, Bucco, la Bugadera que rentà el Dijous Sant, Buslaevich, el Caçador, en Cagaolles, en Cagasoques, el Camputxino,

Camus, Cansaliet (i també Cansalies), en Capatrons, en Caragós, en Caramel, el Cariñoso, Carles Riper, el Carlí Leporí (o el Papagai-Leporí-Carlí), na Carmeta ranca, na Carmeta-rossa, na Carmina Putana, Carolus Marx, en Cesc Repetalou, en Ciset Grataculs, Clara Bow, en Clarinet (o en Clarinet-Trompet), el Coix del Pinell, en Collantes (o l'avi Collantes paraigüer, o Kollantius, o Proteus-Kollantius, o el Gran Arúspex), Colombina, Coralina, Cristo, Critó, Cucanya (l'abat de la), el Culipardal, la Curandera dels Sards, Darwin, en Derius (o es Porc), en Desmamànecs, Déu, Diana d'Efes, na Dolores, Dossenus, Elies, Eliphaz Levi, l'Enric-Gitano (el Noi-Enric o el Tinent Bew o el Noi Bevu, o el Gitano-Tinent-Trompeta, o l'Enric-asmàtic), sa Eminència Geperuda, Eric Jan Hanussen, Escolapius, l'Esgarrapacristos, l'Esmolet, l'Estaphanus del mas Moscat, n'Estala-musela, Eutrapius (dom), Falstaff, Fantomes (fill de la Jurada Calavera), en Farriol, es Ferrerot, el Filferro, Fina Flor (la mestressa), en Fiscorn del Corn, en Fiscornet, l'avi Foll (també anomenat Regalat, de l'espècie dels Rocabols o dels Robafaves i Robacebes), en Fonso, Fourier, Fra Arcangèlics, Fra Bernat Xinxola (de Pantaleó), Fra Pinarot, Frankenstein, en Fratern, Frau Minne-Taïs, en Fredaluga, Fulcanel-li, el Fundador, Fru-frú (monsieur, sastregal), en Gafes (Gaphius), el Gata, en Genís de Baix, Gerard Papus, Gerber, Gilbert d'Aurillac, en Giravents, el Gorri, el Gran Andropus, el Gran Feudal, el Gran Gepa, la Gran Tòfula, el Gran Torquemada XX, Graphius, Gregorio de la Pola (don), Greta Garbo, en Gripau, Guilleuma (del Monsolí encantat), en Guineu, Gustav Mahler, Grün, l'Hereu del Patriarca, l'Hereuet, l'Hereu-Marxant, Hermes Trismegistus, Hermínia, Herodes, Herodies, Hilde, Homer, Iridió, Janetton Lablette, Jean Harlow, en Jeroni del Mig, Jesucrist, en Joan del Puig, Joan de Serrallonga, Joan Ruprascisa, Jhon Marx (o Jonny Marchi, o Jhony Marxi, gran pirata), el Jordà (no pas el ferrer de la carretera), Josep, Josep Boz-Titus, Joseph Kobba, Juli Verd (Pedro Gil), Judes, Kafka, Kamil-la Kitzel (o Kamil-la-Mostela, o Gigí, o Kamil-la-Gigí-Culuda, o Kamil-la-Voladora-Cul-Nu, o Kamil-la-Tors-Nu, o Gigí-Varvar o Minni Gropa Fina), na Kika, na Kima, Knièbolus (o Knièbolus-Hinkel), Konndor (comandant), Lafcadi, Lasalle, Lilí Marlen, Liliith, na Lionor, Llätzer, en Llepès (Llipes, Llapes), el Llister, en Lloca, en Llorca, en Lluís, en Lluís Repitaluga, Lola (o na Lola-rubeniana, àngel de Rubens envellit), na Loli, na Lolita, Lorelei, Lotta, Lou A. Salomé, Lourdes, Luís Candelas, Maccus, Maistre Pierre du Coignet, en Manies (o el Manies, o el Mani), Manuel Kant, Marcel-lí del Violí, en Marià, Maria la Profetessa, Maria (la minyona), Maria del Carme (o Carmeta), Maria Coll Oms (Maria de los Cojo Ones), Maria Dous (Maria de los Huevos), na Maria Parrota, Marieta (la tieta), el Mariscal (o Manescal) Ribas, Marlene Dietrich, Martell, en Martí de l'Oca, Martín Nazarín de la Mandanga, en Martí del mas del Raig, Mary-Gross, Massai, el Massana, en Matacristos, el Matamoros, en Màxim, el Mencius, Melusina, en Menjallamps, Merenius, el Mestre del Desordre, el Mestre Tites, Metamorphus, en Met Tanoca, en Met Xerraire (o el Xerraire), en Metatxona, en Mickey Mouse, Micromegas, Ming, en Miquel d'Allà, Miss Spring, na Molana (o la bruixa Molana), en Monassell, Monçot, la fada Morgana, es Morrut (seminarista), mossèn Francesc (o Francisco per acontentar el Fisco), Mu, el Mussol, el Mut de la Taverna, en Nemesius (o Memesius o Demesius i Nemesius-Hillel, Nemesius-Hynkel o Demesius-Knièbolo), Nina-Serp (o Eva Nina), el Noi Bevu, Notre-Dame Sous-Terre, Oleg-Ari, Oliva, Ordina Nero, Oscar Wilde, Ovidi, el Padrí, la Padrina, Palla (un tal Palla o Pella de Begur), Pantagruel, Pantalón, Pappus, en Pardalàs, l'avi Pardals, el Pastor-oveller, el Patriarca-Marxant, Peius (el fabrià), en Pelamonges, el Pelo de Tonto, en Penjafreres, la Pensionària, en Pep d'Aquí, en Pep Gratapits, en Pep Manxaire, en Pep Mercader (el taverner), l'avi Pep

(de la tribu dels Raus), Pepet, na Peppus bruixa (l'Eterna Papallona Alada), Pere Blanc Suc d'Olives (Petter White O'Sullivan, també Peter Whit i Peter Weiss, i també el Boig del Poble i el Foll del Món), en Pere Botero, en Pere de la Barrera, en Pere de la Cullera, Pere Quart (i Pere IV), en Peret (o en Peret Gitano), el Pèrfid, Pericot, el Pesa-Figues (l'oncle), en Pesolet, el Petit pardal, Petri Corbelli, Petrus Petronius, P-Gim (doctor), Pimeg-Polixinel-la, Pinander, en Pitu, en Pixacalces, Plató, la Poncella de Rosa, en Popeie, el Privat Micromiques (o en Micromiques), Proteus-Nietsche, Protomorphus, Proudhom, el Pseudo-Demòcrit, Puges i Baixes (el gran bisbe), en Quei del Pla, en Quel, el Quico, en Quim, en Quimet, en Quintana (o Kintana, o Khintana), en Rabentapianos, el Rajoler (l'avi Rajoler), en Ral, Ramon Llull, el Rat Penat, Ratapà (l'escolà Rataplà), l'avi Rau, en Rauet, el Rauet Gran, R-Clot, en Robacampanes, Roja-Lia, en Roman menja-gats, el Ros, na Rosa Rala, Rosca, el senyor Pi-Musical, en Ribas Descalç (o en Descalç), na Rosèlia, en Rouret, na Ruera (la Maria-Ruera), el Sabater Vell, Salinom (el doctor), el Sagristà de les Mofes, la Salamandra (o la Bella Salamandra), Salomó (el rei), en Salvi, Sant Antoni (del Porquet), Sant Blai, Sant Clet, Sant Joan Baptista, Sant Martí, Sant Metri, Sant Miquel, Sant Nin i Sant Non, el Sant Paparra, el sant Pare Petit, Sant Pere, Sant Rai, Sant Sacari, Sant Tet, Santa Llúcia, la Santa Mare Ràfols, Santa Teresa d'Àvila, Sanxo Pança, el Sardanot, Satanàs, Sartre, Saint-Simon, en Savalls de la Pera, Scaramouche, Scarpí, Secallona (la tia), en Serafí, en Sopes, Strawinsky, el Sub-Papa (o Sant Pare Petit, Anti-Pius de Peralta i de Ciutat de la Torre), Tardiu (el senyor), Tartaglia, Tedda Bara, el Tempestari, el Tempranillo, Teresa-Gandhi-cardina (l'avia), la Teta, Tom Tigre, Toni Tacat, Txe-Font (doctor), en Tià, en Tià-Gitano-Stalin, Thor, el Tinentino Littorio, en Tòful (també Tòfui, o el Gran Tòful), en Tonet de Dalt, en Torruella de Fitor, Tropet, el Trompet, el Trompetet, el Trompon, mossèn Trotxa, en Tura Mamaconys, Useslovin (fill de serpent i de dona), l'Utopus-Taupus (o el Vell Utopus), Verntallat, Vicentet, Víctor Hugé (per Víctor Hugo), Virgili (el mestre), en Xafaorgues, en Xaliri (versaire clandestí), na Xalíria, Xantipa, en Xarina (o en Xarina el Manc), en Xavi, en Xibeca, la Xota dels Arenals (bruixa), Zarathustra.

Sobrenoms col·lectius

L'estol dels Xaus, Xeus, Xius, Tatarots, Tatarets, Tatarits, Perrots, Trampelis i Manics.

L'estol de les Matrones Xafarderes.

Lluerts, Bevus i Patrachs.

Els confreres de la Petja d'Ànec, els confreres de la Petja de la Granota, els confreres de la Petja d'Ase.

Els Cavallers del Sepulcre.

Els Fills de la Gran Bóta, els Germans de la Botella Inspiradora.

Els Fletxes o Pelaios.

La família Nurton d'Anorig.

Els Gaiters Tombals.

Els Gaiters Fluvials.

La Debolida Coblà dels Rebentats.

Els Rosencreutz.

Els Senyors de la Carpeta.

Els Senyors de la Sopera.

Els Senyors de la Crosta.
Els Reixis.
Els Xarracs.
Els Feudals-Romànics (els Feudals-Romanitzats).
Les Santes Dones.
Les Tres Arpies (es Cutincs).
Els ordes del Sant Sepulcre, del Sant Graal, de Malta, de Calatrava, de Santiago.
Els ordes dels Estraperlaris, dels Carpetovetònics, dels Taujànics, de les Verges Ardoroses.
Les Bones Pastores.
Els germans Bunyol i de la Patacada.
La tribu dels Raus.

Títols de llibres

Ars Magna, Cartes de guerra a la mestressa (d'Alfons el Savi de Porqueres), *Les Decapitacions* (de Joan Oliver/Pere Quart), *Cu-cut, l'Esquetlla de la Torratxa, Llibre dels Salvats, Llibre dels Sefirots o dels números màgics del Palau de la Llum, Re Metallica, La Taula Maradigna, Cuentos de Vora el Foc d'en Torroella* de Fitor, *Els Miserables, Malleus Maleficorum, Malleus Hereticorum, Heterodoxos* (de don Marcelino Peléndez i Menayo), *Heptameron, El Satiricon, El Sermó del Bisbetó, la Disputació d'en Buc ab son Cavall, Lo Sagristà i la Burgesa, El Llibre de Fra Bernat, Testament d'en Bernat Serradell, Los Planys del Cavaller Mataró, Balada del Rector de Vallfogona* (obra de l'Afinador de Rellotges de Sol), *Petar o no petar, aquesta és la qüestió, Solitud* (de Víctor Catalina Albert), *Gotholaunica Elocubrata* (edició de la universitat de Cervera), *El Llibre del Ventre* (edició del Scriptòrium de Ripoll), *Sumpèptica o Filosofia de l'Escudella i Carn d'Olla* (d'en Pujols), *Hudibràs, Pseudodòxia Epidoemica*, de Sir Thomes Browne (ed. London 1646), *Zohar, Ensoph, El Sephirot, La Visió de Tundall, Taules d'endevinació Etrusques, El Petit Kamarada, Lliçó de coses, En Massagran, En Pere Violet, Mein Kampf, Mi Lucha* (per Rudolf Hinkel), *El Imperio de los Mil Años, Matemáticas Nemesianas, Historia Demencial, Geografía Megalomica, Geometría Estalar, Literatura Memòtica y Anonimática, Malleus Abreviados para aprendices, Las Nemesiadas, Los Epinicios Nemesianos, els Llibres de la Pota d'Oca.*

Zoònims

Bonito (famós cavall àrab-anglès), Edgar (corb), el Boc Leonard, en Pericus (burro maurità, bru i morro blanc), Passek (Anamor-Passek), Telka (Kami-Telka), el Cavall Mític, el Pèrfid Venanci (cavall bretó), el Cavall Blanc.

Objectes personificats

El Barret de Rialles.
La Sabata Vella.

Topònims

El carrer de l'Abeurador, Aigua Freda, Aigua Xel·lida, Alosbuenos, els Arenals, Aràbia, Bacanàrdia (l'imperi Bacanard), ses Basses, Bufilàndia (el gran duxat), Rau/Xesland (o Rauxesland), la Baixada de ca l'Espigol, l'avinguda d'en Cagarra, Cannan, Cap Roig, la barraca de l'avi Rajoler, la barraca dels Xes, la barraca d'Es Rodonell, Grossburg, la font de can Kanel·la, el Caramany Petit, la plaça de la Catedral, Ciutat de la Torre, la Costa Bàrbara, Donostia, el rec de Massot, la Taverna d'en Mercader (la Gran Taverna-Caverna, la Taverna Bàquica), el Cafè de les Noies, Begur, avinguda del Cosí de la Riba, cal Bolero, el pati de l'Esperit del Vi, can Florian de Sa Riera, el Gran Caramany (o Caramany Gros), can Cardina de Torrentus, la font de la Bruixa (i també la font de les Bruixes), el carrer de les Costes i del Raval, Castro-forte del Baralla, Cincoclavos, cala Estreta, el Arbolseco, Flandes, Fàtima, sa Fonallera, el camp Follat, el puig de les Forques, Fuenteteta, les Gabarres (sic), Gernika, Ginebra, el Gran Estany, la plaça de la Gran Tolla, la torre d'Hèrcules, l'Horta Vella, Horlanda, els horts del mas Hereu, cal Ferrer Jordà, Hi-Kiang (república mítica de), l'Illa Roja, Jackobsland, la vall de Josafat, Juimont, el mas dels Julius del Bernagar, els Masos de Poel, el Massot, Poel, el Castell Eclesiàstic dels Masos de Poel, el Castell de Juncària, el pati de can Celdoni, la Baixada de l'Església, Jobville, Peralta, el Pont d'en Gener, la bassa de la Gola, la riera Grossa, la barraca d'en Kollanthius, La Episcopal, avinguda del Magnus Víctor Imperator, Magúncia (o Magúnzia), el carrer Major, Malta, les feixes Marigues, Marsàlia (república del Gall), el Matabou, les Medes, el Mercat de la Fam, el rec Merdal, la Model (pensaren que era una botiga de modes), avinguda de la Mola, el Montallat, Mont-Aspero, el Montgrí, la terra dels Mosquits, el puig Neulós, Ojoestrecho, el País de la Ceba, Palautort (o Palacio Torcido), cal Papagai, el Pedró, la Pineda Fosca, el Pinell, el Pirineu, el mas del Pont de la Blaia, Santa Paloma de los Horneros, el camí del Puig, Polònia, el pont d'en Saulot, el port de Malpa, el Portal de Plaça, el Puig de les Monges, els rius Radó (Daró) i Ret (Ter), el mas del Raig, can Ral, el camí Ral, el Rec de Molí (o es Rec de Molí), el Riber (gran riu del sud), Rodes, Roma, sa Roncadora, les Roques Planes, la casa Rufina, la vall de Rupraescisa (o Ruprascisa o Piedrarrota), Sacraville (Vilasacra), l'illa de Sant Barandà, l'horta d'en Salinom, Salt, el Salt d'en Ribes, Sant Feliu (o la Quinta Forca o la Merda d'en Bot), el pla de Sant Feliu, Samària (barri dels jueus), San Acisclo, el carrer de Sant Henry Ford, Sefhirag, Snyaphia (sacre regne o república Dissident Snyaphiosa), l'escola conventual de Sofos, avinguda de la Tau Blava, la Taverna de la Marina, Thule, la Torrassa, la Torre de les Hores, la placeta de la Torre de l'Olivera, Torrent, el Torrent, la pujada d'en Trempeli, Ultratumba, el Vaticà, el pont Vell, el mas Vermell, Viena, Vilavella (també Vila Vella i Villa Vieja), Villadamas, las Vírgenes, cal Xec, Xile, el camp d'en Xinel·lo, Zuider-Zee.